

Vad händer med glyfosat?

Peter Bergkvist

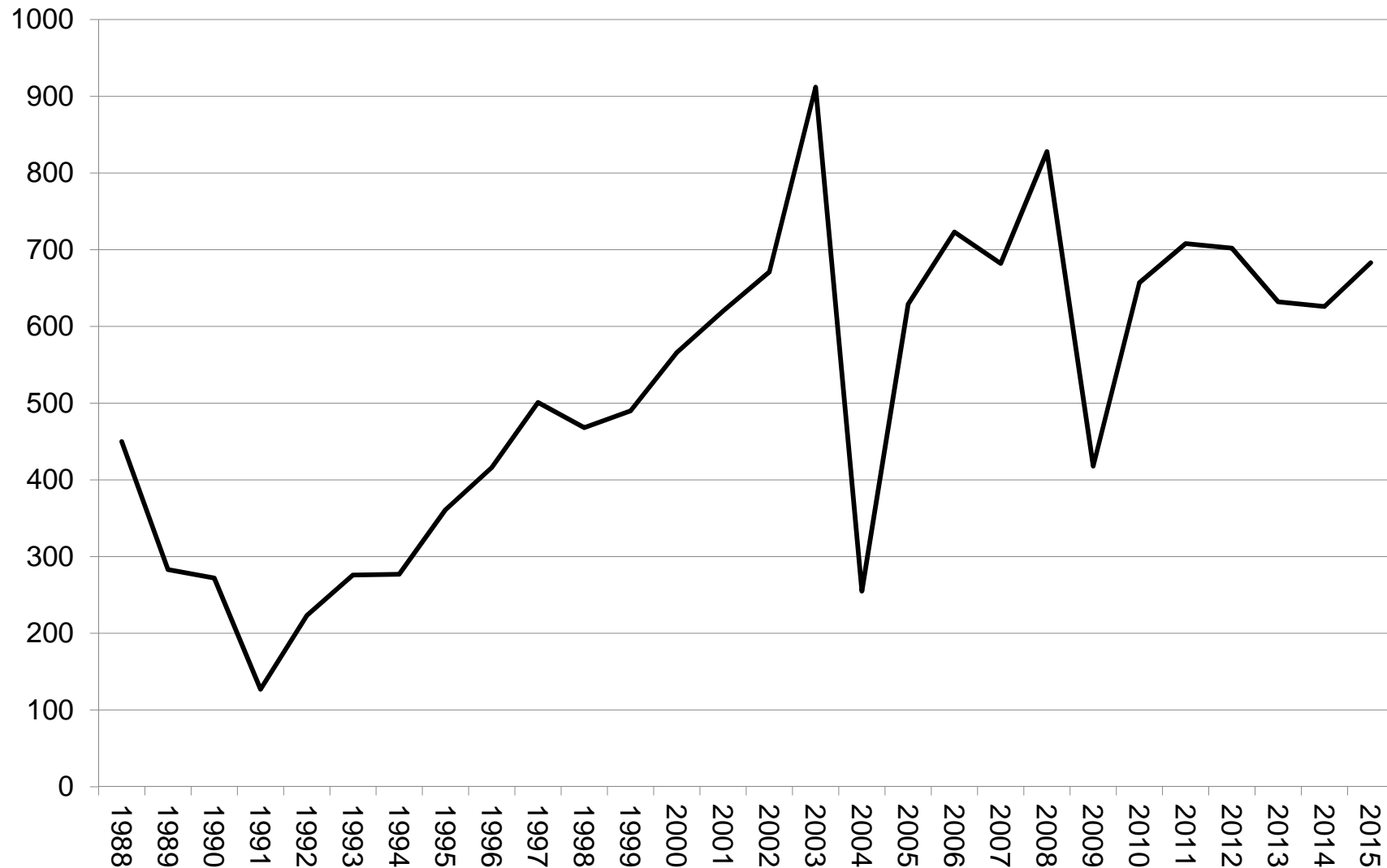
Innehåll

- Lite historik
- Användningstrender och problem
- Glyfosat och cancer
- De senaste EU besluten
- Nedvissning
- Svenska begränsningar
- Vad händer nu?

Lite historik

- 1974 Glyfosat lanseras av Monsanto
- 1975 Roundup godkänns i Sverige
- 1996 Roundup Ready (sojabönor)
- 2001 Glyfosat riskbedöms och accepteras inom EU
- 2015 WHO/IARC bedömer glyfosat som troligen cancerframkallande
- 2016 Glyfosat – godkännandet förlängs

Ton glyfosat/år i Sverige

Problembild

- Omfattande användning.
- Påvisas regelbundet i ytvatten. Höga halter i sediment.
- Oklarheter kring risker med ytaktiva ämnen i vissa formuleringar. Amfibier är en särskilt känslig grupp.
- Risk för skador på annan vegetation, t ex genom vindavdrift.
- Användning på hårdgjorda ytor i t ex urban miljö innebär risk för ytavrinning och transport till andra miljöer.

EU-beslut om glyfosat (nov 2001)

- Glyfosat godkänns inom EU 2001.
- Tyskland är utvärderande land inom EU. Deras riskbedömning baseras på användning i ett antal representativa grödor, dock ej transgena grödor.
- Villkor:
  - Får endast godkännas för användning som herbicid.
  - medlemsstaterna ska ta särskilt hänsyn till skyddet av grundvattnet i känsliga områden, i synnerhet när det gäller andra användningsområden än grödor.

Utlåtanden om cancer 2015

- Utvärdering av Tyskland sommaren 2015:
  - Acceptabla risker för hälsa och miljö
- International Agency for Research on Cancer (IARC):
  - ”troligen cancerframkallande för människor”
- EFSA:
  - “...the EU peer review experts, with only one exception, concluded that glyphosate is unlikely to pose a carcinogenic hazard to humans...”
- Europeiska kemikaliemyndigheten (ECHA):
  - ??...2017

EU-beslut om glyfosat (2016)

Flera förslag till beslut från kommissionen bordläggs under våren 2016. Men till slut (29 juni 2016):

- Godkännandet förlängs, dock som längst t.o.m. 2017 (hänger på när ECHA yttrar sig om cancer).

Nytt beslut om ändrade villkor (1 aug 2016):

- Tillsatsämnet talgamin får inte finnas i glyfosatprodukter.
- Särskilt hänsyn ska tas till
  - skyddet av grundvattnet (gäller andra områden än grödor)
  - användning inom allmänna områden (parker, skolgårdar).
  - god jordbrukssed (användning före skörd tveksam).

Nedvissning/ogräsbekämpning före skörd i spannmål

- Höga resthalter vid:
  - hög vattenhalt
  - ojämn mognad
- Vissa år dispens i foder­spannmål i Sverige.
- Klormekvat, pirimifos och glyfosat är de vanligast förekommande resterna i spannmål inom EU.

Nedvissning/ogräsbekämpning före skörd i spannmål

- Har inte varit godkänt i Sverige de senaste 25 åren.
- Handlingsplan 2008-2013: Förbudet bör behållas.
- Handlingsplan 2013-2017: Ej förenligt med God praxis.
- Regeringen anmäler sitt förslag till kommissionen om nationellt förbud för nedvissning/ogräsbekämpning i brödspannmål (sept 2016).

Begränsningar för glyfosat i Sverige

- Nedvissning/ogräsbekämpning strax före skörd i spannmål.
- Inga glyfosatprodukter med talgamin är godkända.
- Krav på vindanpassade skyddsavstånd.
- Inga koncentrat i klass 3 (nya regler 20 oktober 2016).
- Flera generella spridningsregler berör glyfosat, t ex förbudet att utan särskilt tillstånd yrkesmässigt använda växtskyddsmedel på grusytor och hårdgjorda material.

Vad händer nu med glyfosat i Sverige?

- Talgamin - 11 produkter har återkallats. Anstånd t.o.m. mars 2018 för användning (försäljning t.o.m. mars 2017).
- Regeringen beslutar om förbud för nedvissning/ogräsbekämpning i brödspannmål, 2017?
- ECHA yttrar sig om eventuell cancerframkallande förmåga (2017).
- Uppdrag till KemI – se över privat användning av växtskyddsmedel i Sverige. Klart 30 juni 2017.

TACK!